

w sprawie wniosku Politechniki Łódzkiej o ponowne rozpatrzenie sprawy oceny programowej kierunku biotechnologia prowadzonego na Politechnice Łódzkiej na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim

§ 1

Na podstawie art. 245 ust. 4 i 5 w zw. z art. 258 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1571 z późn. zm.) Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej:

utrzymuje w mocy uchwałę nr 131/2026 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 26 lutego 2026 r. w sprawie oceny programowej na kierunku biotechnologia prowadzonego na Politechnice Łódzkiej na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim.

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej, uwzględniając opinię zespołu odwoławczego, uznało, iż argumenty oraz informacje dodatkowe przedstawione we wniosku Politechniki Łódzkiej o ponowne rozpatrzenie sprawy oceny programowej na kierunku biotechnologia prowadzonego na Politechnice Łódzkiej na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim nie uzasadniają zmiany oceny wyrażonej w § 1 uchwały nr 131/2026 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 26 lutego 2026 r.

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej stwierdza, że proces kształcenia realizowany na Politechnice Łódzkiej nie w pełni umożliwia studentom kierunku biotechnologia osiągnięcie założonych efektów uczenia się dla studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim.

Spośród kryteriów określonych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 września 2018 r. w sprawie kryteriów oceny programowej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1787), uszczegółowionych w załączniku nr 2 do Statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej, stanowiącego załącznik do uchwały nr 4/2018 Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 13 grudnia 2018 r. ze zm., kryteria:

1. konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się,
 2. realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się,
 10. polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów,
- zostały spełnione częściowo.

Wydanie oceny pozytywnej z okresem obowiązywania skróconym do 3 lat uzasadniają błędy i niezgodności w zakresie wymienionych wyżej kryteriów, które zostały spełnione częściowo.

W odniesieniu do kryterium 1:

1. Sformułowanie efektów uczenia się określonych dla kierunku w sposób mało specyficzny i spójny z sylwetką absolwenta, nieróżnicujący wyraźnie wiedzy, umiejętności i kompetencji

społecznych uzyskiwanych przez absolwentów po ukończeniu studiów pierwszego i drugiego stopnia.

Stanowisko Uczelni

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy Uczelnia podniosła, jak następuje:

„Uczelnia nie podziela stanowiska, że obowiązujące kierunkowe efekty uczenia się nie mają charakteru specyficznego albo, że nie różnicują dostatecznie efektów osiągniętych na obu poziomach studiów. Zgodnie z rozporządzeniem z dnia 14 listopada 2018 r., charakterystyki drugiego stopnia efektów uczenia się dla poziomów 6 i 7 PRK są formułowane poprzez ogólne deskryptory odnoszące się do wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Ustawodawca nie wymaga, aby każdy efekt kierunkowy miał kazuistyczny albo hiperwyspecjalizowany charakter, wymaga natomiast, aby pozostawał adekwatny do poziomu kwalifikacji, profilu studiów i dyscyplin, do których przyporządkowano kierunek. Wymóg ten na kierunku biotechnologia został spełniony. Obowiązujące efekty kierunkowe są osadzone w specyfice biotechnologii, w szczególności w obszarze technologii żywności i żywienia, procesów fermentacyjnych, mikrobiologii przemysłowej, analityki oraz inżynierii bioprosesowej. Jednocześnie ich konstrukcja zachowuje konieczny poziom ogólności pozwalający objąć zróżnicowane treści programowe występujące na obu poziomach studiów. Nie stanowi wady to, że efekty kierunkowe nie opisują wszystkich zagadnień językiem wąskich specjalizacji. Kierunkowe efekty uczenia się mają bowiem stanowić ramę programu, a nie zastępować treści programowe przypisane do poszczególnych zajęć. Różnicowanie między studiami pierwszego i drugiego stopnia jest widoczne zarówno semantycznie, jak i funkcjonalnie. Na poziomie pierwszego stopnia akcent położony jest na opanowaniu uporządkowanej wiedzy, rozwiązywaniu typowych problemów zawodowych i badawczych oraz wykonywaniu zadań pod nadzorem lub w ramach określonych procedur. Na poziomie drugiego stopnia efekty obejmują pogłębioną wiedzę specjalistyczną, samodzielne formułowanie problemów, krytyczną analizę danych, projektowanie i optymalizację procesów, a także wyższy stopień odpowiedzialności za decyzje techniczne, organizacyjne i badawcze. Taka progresja odpowiada logice poziomów 6 i 7 PRK.

W praktyce zastrzeżenie PKA dotyczy więc nie tyle braku zgodności z prawem, ile oczekiwania dalej idącego doprecyzowania oraz silniejszego wyeksponowania związku efektów z sylwetką absolwenta. Jest to postulat porządkujący. Nie może on być utożsamiany z tezą, że program nie posiada prawidłowo określonych kierunkowych efektów uczenia się. Skoro bowiem efekty są zgodne z PRK, z profilem ogólnoakademickim i z logiką programu, to ewentualna potrzeba ich racjonalnego wzmocnienia nie uzasadnia uznania kryterium za spełnione jedynie częściowo. Sylwetka absolwenta jest w programie studiów kształtowana w sposób konsekwentny na kolejnych etapach kształcenia – zarówno poprzez dobór treści programowych i efektów uczenia się, jak i poprzez rozwiązania dydaktyczne umożliwiające studentom kontakt z rzeczywistymi problemami technologicznymi oraz środowiskiem przemysłowym. W toku studiów studenci stopniowo rozwijają kompetencje pozwalające na funkcjonowanie w sektorach gospodarki wykorzystujących procesy i produkty biotechnologiczne, a także na podejmowanie działalności badawczej i rozwojowej w obszarach związanych z biotechnologią”.

Stanowisko Prezydium PKA

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy z dnia 16 marca 2026 r. Uczelnia kontestuje sformułowany zarzut, twierdząc, że istnieje zróżnicowanie efektów uczenia się między studiami pierwszego i drugiego stopnia zgodnie z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. Stwierdza, że zarzut dotyczy nie tyle braku zgodności z prawem, ile oczekiwania silniejszego sprecyzowania i silniejszego wyeksponowania związku efektów uczenia się z sylwetką absolwenta, co oznacza, że jest to postulat porządkujący i nie należy utożsamiać go z tym, że kierunkowe efekty uczenia się zostały nieprawidłowo określone. Niemniej jednak należy stwierdzić, że kierunkowe efekty uczenia się nie odzwierciedlają progresji wymagań pomiędzy 6 a 7 poziomem PRK. Np. porównanie efektu w zakresie wiedzy dla I stopnia studiów (W0525A1_W02) z efektem dla II stopnia (W0526A2_W02) wykazuje, że ten ostatni został sformułowany w sposób ogólny, co de facto nie potwierdza wymaganego progresu wiedzy, i oznacza, że nie odpowiada właściwemu poziomowi kwalifikacji. Poziom 7 musi wykazywać pogłębienie i rozszerzenie kompetencji.

Z drugiej strony, Uczelnia w odpowiedzi na raport zespołu oceniającego wskazuje, że w perspektywie najbliższego roku akademickiego planowana jest przebudowa programu studiów na kierunku biotechnologia. W ramach tych działań kierunkowe efekty uczenia się zostaną sformułowane w sposób bardziej precyzyjny i mierzalny; będą bardziej jednoznacznie zróżnicowane, także w warstwie semantycznej, pomiędzy poziomami 6 i 7 PRK; bardziej wyraziście powiązane z sylwetką absolwenta kierunku biotechnologia; silniej osadzone w obszarze technologii żywności i żywienia i spójnie przypisane do efektów przedmiotowych oraz systemu ich weryfikacji. Doszczegółowienie efektów uczenia się nastąpi również poprzez ich opisanie za pomocą tzw. wskaźników realizacji. Wskaźniki te będą przypisane do poszczególnych przedmiotów, a ich formułowanie będzie bezpośrednio odniesione do kluczowych elementów sylwetki absolwenta, co pozwoli na silniejsze i bardziej jednoznaczne powiązanie efektów uczenia się z oczekiwanymi kompetencjami absolwenta kierunku biotechnologia.

Planowane przez Uczelnię działania należy uznać za celowe. Jednakże wskazują one na zasadność pierwotnej oceny niedostatecznego przygotowania obecnego programu bowiem w procesie akredytacji ocenie podlega stan faktyczny determinujący proces kształcenia obecnych roczników studentów, a ten – w świetle przyznanej przez Uczelnię konieczności naprawy – pozostaje wadliwy.

W związku z powyższym sformułowany uprzednio zarzut pozostaje w mocy.

2. Brak zgodności pomiędzy określeniem efektów uczenia się dla poszczególnych zajęć w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych na studiach pierwszego i drugiego stopnia z zasadami przyjętymi w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji (Dz.U. z 2018 r. poz. 2218).

Stanowisko Uczelni

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy Uczelnia podniosła, jak następuje:

„Rozporządzenie z dnia 14 listopada 2018 r. określa charakterystyki drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6–8 PRK. Nie zawiera ono jednak normy nakazującej jednolity, sformalizowany układ zapisu efektów przedmiotowych ani obowiązku ich

redagowania według jednego sztywnego wzorca językowego. Wymaganie ustawowe i określone rozporządzeniem dotyczy tego, aby efekty były możliwe do przypisania do kategorii wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz aby odpowiadały poziomowi kwalifikacji i treściom programu.

W kartach przedmiotów realizowanych na kierunku biotechnologia efekty uczenia się zostały zredagowane w sposób umożliwiający powiązanie ich z treściami programowymi i metodami weryfikacji. Są one następnie sprawdzane za pomocą egzaminów, kolokwium, sprawozdań laboratoryjnych, projektów, prezentacji, prac etapowych i innych form oceny. W tym sensie efekty te mają charakter operacyjny oraz poddają się sprawdzeniu w praktyce dydaktycznej. To właśnie zdolność do rzeczywistej weryfikacji, a nie wyłącznie forma zapisu, stanowi w ocenie Politechniki Łódzkiej istotę prawidłowego konstruowania efektów przedmiotowych.

Stanowisko Prezydium PKA prowadzi w istocie do nadania rozporządzeniu treści dalej idącej niż wynika to z jego normatywnego brzmienia. Z przepisu nie wynika bowiem zakaz różnic w sposobie redakcji kart przedmiotów ani nakaz stosowania jednego modelu formalnego na poziomie każdej jednostki prowadzącej kształcenie. Jeżeli zatem PKA oczekuje silniejszej standaryzacji, to oczekiwanie to może w naszej opinii mieć charakter polecanej praktyki lub rekomendacji porządkującej, ale nie może być przekształcane w zarzut braku zgodności z rozporządzeniem, o ile dokumentacja zawiera wymagane prawem efekty, treści i sposoby ich weryfikacji.

W konsekwencji także to zalecenie nie potwierdza niespełnienia wymagań jakościowych, lecz co najwyżej wskazuje obszar, w którym Uczelnia mogłaby w sposób jeszcze bardziej czytelny zaprezentować już istniejące relacje między efektami, treściami i sposobami ich sprawdzania. Z prawnego punktu widzenia nie ma podstaw do przyjęcia, że samo zróżnicowanie redakcyjne kart przedmiotów uzasadnia obniżenie oceny kryterium 1”.

Stanowisko Prezydium PKA

We wniosku odwoławczym Uczelnia stwierdza, że efekty uczenia się zostały opracowane zgodnie z wymaganiami Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomach 6-8. W kartach przedmiotów są zdefiniowane w sposób zapewniający ich jednoznaczność, mierzalność oraz spójność z zakresem merytorycznym przedmiotów. Są sformułowane w sposób operacyjny i weryfikowalny. Jednocześnie Uczelnia informuje o aktualnie prowadzonych pracach nad przebudową programu studiów, który planowany jest do wdrożenia w roku akademickim 2026/2027.

Przyznana zatem przez Uczelnię konieczność podjęcia prac nad modyfikacją programu studiów stanowi faktyczne potwierdzenie zasadności zarzutu w odniesieniu do obecnego stanu faktycznego.

Wobec powyższego, uprzednio sformułowany zarzut pozostaje w mocy.

3. Brak powiązania efektów uczenia się dla zajęć z właściwymi efektami kierunkowymi określonymi w programie studiów pierwszego i drugiego stopnia.

Stanowisko Uczelni

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy Uczelnia podniosła, jak następuje:

„W odniesieniu do zalecenia powiązania efektów uczenia się dla zajęć z właściwymi efektami kierunkowymi określonymi w programie studiów pierwszego i drugiego stopnia Uchwała

zakłada, że skoro w dokumentacji nie przedstawiono powiązań w formule całkowicie jednoznacznej i punktowej, to powiązania te nie zostały właściwie wykazane. Taka konkluzja jest zbyt daleko idąca. Zgodnie z § 3 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia w sprawie studiów program studiów ma określać zajęcia lub grupy zajęć wraz z przypisaniem do nich efektów uczenia się i treści programowych zapewniających ich uzyskanie. Przepis nie nakłada obowiązku wykazania relacji „jeden efekt przedmiotowy – jeden efekt kierunkowy” w ramach odrębnej tabeli technicznej. Ustawodawca wymaga istnienia spójnego programu, a nie przyjęcia jedyne go słusznego sposobu wizualizacji mapowania efektów.

Na kierunku biotechnologia powiązania między efektami przedmiotowymi a kierunkowymi wynikają z logiki programu, treści zajęć, metod kształcenia oraz metod weryfikacji. Są one dodatkowo monitorowane w ramach okresowych przeglądów kart przedmiotów przez Radę Kierunku Studiów. Sam brak rozbudowanego narzędzia prezentacyjnego nie oznacza zatem braku merytorycznego powiązania. PKA de facto przyjęła tu założenie, że niepełna w jej ocenie transparentność dokumentacyjna jest równoznaczna z nieistnieniem relacji programowej, co nie znajduje oparcia w sytuacji rzeczywistej, ani przede wszystkim w odpowiednich przepisach. Należy przy tym zauważyć, że kierunkowe efekty uczenia się mogą być realizowane przez więcej niż jeden przedmiot, a pojedynczy przedmiot może wspierać realizację kilku efektów kierunkowych jednocześnie. W praktyce programowej relacje te mają charakter sieciowy, a nie liniowy. Dlatego właśnie nadmiernie uproszczony wymóg przypisania „jeden do jednego” nie oddaje i nie może oddać rzeczywistej struktury programu. Oczekiwanie większej przejrzystości mapowania można uznać za zasadne z punktu widzenia komunikacyjnego, ale nie może ono prowadzić do wniosku, że program nie zapewnia realizacji właściwych efektów kierunkowych”.

Stanowisko Prezydium PKA

W ocenie Uczelni efekty uczenia się dla poszczególnych zajęć są powiązane z kierunkowymi efektami uczenia się i stanowią jeden z elementów spójności programu studiów oraz podstawę do planowania i weryfikacji osiągania zakładanych rezultatów kształcenia. Jednocześnie Uczelnia zwraca uwagę, że aktualnie obowiązująca formatka karty przedmiotu nie zawiera odrębnej pozycji umożliwiającej jednoznaczne i punktowe przyporządkowanie konkretnego efektu uczenia się na poziomie przedmiotu do konkretnego efektu kierunkowego i że taka relacja nie ma charakteru zależności liniowej (jeden efekt kierunkowy do jednego efektu zajęć). Niemniej jednak, choć rozporządzenie nie narzuca konkretnego formatu wizualizacji powiązań, to wymóg określenia zajęć wraz z przypisaniem do nich efektów uczenia się (§ 3 ust. 1 pkt 3) nakłada na Uczelnię obowiązek uczynienia tych relacji jawnymi i weryfikowalnymi. Argumentacja Uczelni o 'sieciowym charakterze' powiązań nie zastępuje konieczności ich udokumentowania. Brak jednoznacznego mapowania (matrycy) efektów przedmiotowych na kierunkowe uniemożliwia: obiektywną weryfikację programów, tj. czy wszystkie efekty kierunkowe są realizowane, oraz prawidłowe funkcjonowanie systemu zapewnienia jakości kształcenia, tj., który przedmiot odpowiada za ewentualne braki w kompetencjach studentów. Ponadto, brak jednoznacznej relacji między efektami przedmiotowymi a kierunkowymi ogranicza również przejrzystość ścieżki kształcenia dla studenta, który powinien mieć jasną informację, w jaki sposób zaliczenie danych zajęć kształtuje jego kompetencje przewidziane w sylwetce absolwenta.

W związku z powyższym sformułowany uprzednio zarzut pozostaje w mocy.

W odniesieniu do kryterium 2:

1. Brak jednoznacznego wskazania w dokumentacji programu studiów, które zajęcia mają charakter obieralny.

Stanowisko Uczelni

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy Uczelnia podniosła, jak następuje:

„Zgodnie z § 3 ust. 3 rozporządzenia w sprawie studiów program studiów umożliwia studentowi wybór zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów. Na kierunku biotechnologia wymóg ten jest spełniony. Informacje dotyczące zajęć do wyboru są ujęte w dokumentacji programu studiów oraz publikowane w uczelnianym systemie informacyjnym. Studenci są faktycznie informowani o zasadach wyboru i korzystają z oferty zajęć obieralnych. Zarzut PKA sprowadza się do twierdzenia, że dokumentacja mogła nie eksponować w sposób wystarczająco jednoznaczny, które pozycje mają charakter obieralny. Nawet przy przyjęciu takiej oceny nie można jednak twierdzić, że program studiów nie realizuje wymogu ustawowego lub rozporządzeniowego. Różnica dotyczy czytelności oznaczeń, nie zaś samego istnienia realnego wyboru. To rozróżnienie ma zasadnicze znaczenie dla oceny proporcjonalności rozstrzygnięcia”.

Stanowisko Prezydium PKA

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy Uczelnia kontestuje zasadność zarzutu, uznając, że brak jednoznacznego wskazania zajęć obieralnych w dokumentacji programu studiów może być uznany za marginalną kwestię dotyczącą „czytelności oznaczeń”. Twierdzenie Uczelni, że wymóg jest spełniony „faktycznie”, choć nie został „wyeksponowany w dokumentacji”, stoi w sprzeczności z istotą projektowania programów studiów opartych na mierzalnych wskaźnikach. Dowodem na spełnienie wymagań rozporządzenia jest prawidłowo skonstruowana dokumentacja programu, nie zaś deklaracje o sposobie jej interpretacji. Wobec braku jednoznacznego wykazania zajęć obieralnych, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 30% ogólnej liczby punktów ECTS w ocenianym programie,

Sformułowany uprzednio zarzut pozostaje w mocy.

2. Łączenie w blokach obieralnych zajęć prowadzących do osiągania przez studentów różnych zestawów efektów kierunkowych w ramach tych bloków.

Stanowisko Uczelni

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy Uczelnia podniosła, jak następuje:

„W odniesieniu do zalecenia dotyczącego dostosowania przedmiotów realizowanych w ramach poszczególnych bloków przedmiotów obieralnych pod kątem spójności kierunkowych efektów uczenia się Uczelnia stoi na stanowisku, że zróżnicowanie efektów uczenia się pomiędzy poszczególnymi przedmiotami w ramach bloków obieralnych jest dopuszczalne i uzasadnione dydaktycznie. Istota zajęć do wyboru polega właśnie na umożliwieniu studentowi profilowania ścieżki rozwoju w ramach programu studiów. Wymóg prawny dotyczy spójności programu jako całości, a nie tożsamości efektów realizowanych przez każdą opcję w ramach bloku obieralnego.

Jeżeli wszystkie warianty w ramach bloku prowadziłyby do identycznego zestawu efektów w identyczny sposób, funkcja realnego wyboru zostałaaby w znacznym stopniu zredukowana. Tymczasem celem zajęć obieralnych jest umożliwienie studentowi rozwijania pogłębionych kompetencji w obszarach odpowiadających jego zainteresowaniom i planowanej ścieżce zawodowej. Przy zachowaniu spójności całego programu takie zróżnicowanie nie jest wadą, lecz przejawem prawidłowo rozumianej elastyczności programu”.

Stanowisko Prezydium PKA

Uczelnia w odpowiedzi na raport zespołu oceniającego wskazała, iż zalecenia związane z brakiem spójności kierunkowych efektów uczenia się osiąganym w ramach poszczególnych bloków zajęć obieralnych zostaną uwzględnione podczas aktualnie prowadzonych prac nad modyfikacją programu studiów. Jednocześnie we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy Uczelnia kontestuje zasadność zarzutu, twierdząc, że zróżnicowanie efektów w ramach bloków jest dopuszczalne i uzasadnione dydaktycznie.

Zgodnie z zasadami projektowania programów studiów w oparciu o Polską Ramę Kwalifikacji, wybór dokonany przez studenta w ramach zajęć obieralnych może dotyczyć treści programowych lub tematyki, ale nie może prowadzić do zróżnicowania osiąganym efektów kierunkowych. Każdy wariant wyboru wewnątrz bloku musi gwarantować realizację tych samych przypisanych do niego efektów kierunkowych, aby zapewnić spójność sylwetki absolwenta niezależnie od wybranej ścieżki. Ponieważ działania naprawcze Uczelni mają charakter deklaracyjny i planowany w czasie, a obecna konstrukcja bloków dopuszcza zdobywanie różnych efektów uczenia się w ramach zajęć obieralnych, **sformułowany uprzednio zarzut pozostaje w mocy.**

3. Niewłaściwe określenie w programie studiów drugiego stopnia, prowadzonych wyłącznie w formie stacjonarnej, godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów.

Stanowisko Uczelni

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy Uczelnia podniosła, jak następuje:

„W tym zakresie Uczelnia wprost nie zgadza się z ustaleniem uchwały.

Art. 63 ust. 1 pkt 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce stanowi, że program studiów umożliwia studentowi uzyskanie efektów uczenia się, a co najmniej połowa punktów ECTS objętych programem studiów jest uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów. Z danych programowych wynika, że warunek ten na kierunku biotechnologia jest spełniony zarówno na studiach trzyletnich, jak i czteroletnich. W dotychczasowych wyjaśnieniach Uczelnia wskazała, że dla studiów trzyletnich zajęcia kontaktowe odpowiadają 49 ECTS z 90 ECTS, a dla czteroletnich ponad 62 ECTS ze 120 ECTS.

Spór dotyczy w rzeczywistości tego, czy część godzin ujętych przez PŁ w kategorii „inne” może być zaliczana do zajęć z bezpośrednim udziałem nauczyciela. Uczelnia stoi na stanowisku, że tak, jeżeli zajęcia te mają rzeczywiście kontaktowy charakter, polegają na bieżącej interakcji studenta z prowadzącym, konsultowaniu postępów pracy, omawianiu wyników, prowadzeniu seminariów, warsztatów lub innych form pracy nad zadaniami realizowanymi w czasie rzeczywistym. Żaden przepis ustawy nie zawiera zamkniętego katalogu form kontaktu.

Kryterium decydującym jest realny bezpośredni udział nauczyciela i studenta, a nie wyłącznie nazwa formy zajęć.

Nie można także podzielić stanowiska, że brak wyodrębnienia dla kategorii „inne” odrębnej wagi w końcowej ocenie przedmiotu automatycznie pozbawia te aktywności statusu zajęć kontaktowych. Funkcja dydaktyczna zajęć i funkcja sumującej oceny końcowej to dwa różne zagadnienia. Konsultacje, prace etapowe, omówienia wyników i warsztaty mogą mieć charakter kontaktowy i jednocześnie pełnić funkcję wspierającą wobec innych form. Uchwała PKA zdaje się mylnie utożsamiać konieczność istnienia odrębnej składowej punktacyjnej z istnieniem kontaktowego charakteru danej aktywności.

W tej części rozstrzygnięcia doszło więc do przyjęcia interpretacji zawężającej, która nie wynika z ustawy. Skoro zaś ustawowy próg 50% ECTS jest faktycznie osiągniany, nie ma podstaw do formułowania zalecenia korekty programu jako warunku pełnego spełnienia kryterium”.

Stanowisko Prezydium PKA

Uczelnia nie zgadza się z treścią zarzutu, jednak należy podkreślić istnienie wyraźnej sprzeczności argumentacji Uczelni z Regulaminem studiów PŁ. Uczelnia twierdzi, że zajęcia z kategorii „inne” mają charakter kontaktowy i służą realizacji efektów uczenia się, podczas gdy obowiązujący Regulamin studiów określa te zajęcia jako nieobowiązkowe.

Zgodnie z art. 63 ust. 1 pkt 1 ustawy punkty ECTS przypisuje się zajęciom, których realizacja jest niezbędna do osiągnięcia efektów uczenia się. Zajęcia nieobowiązkowe nie mogą zatem stanowić podstawy do wyliczenia ustawowego progu godzin kontaktowych wymaganych w programie studiów. Innymi słowy: aktywności, które mają charakter jedynie konsultacyjny lub dobrowolny, nie mogą zostać uznane za „zajęcia z bezpośrednim udziałem nauczycieli”. Wliczanie do puli ECTS kontaktowych godzin zajęć nieobowiązkowych należy uznać za błąd w projektowaniu programu studiów, prowadzący do sztucznego zawyżania wskaźników wymaganych ustawą.

Wobec sprzeczności wyjaśnień Uczelni z dokumentacją wewnętrzną zarzut pozostaje w mocy.

W odniesieniu do kryterium 10:

1. Nieskuteczność kontroli/nadzoru nad funkcjonowaniem wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia na poziomie wydziału (Rady Kierunku Studiów) w zakresie monitorowania programu studiów.

Stanowisko Uczelni

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy Uczelnia podniosła, jak następuje:

Na poziomie wydziałowym i uczelnianym funkcjonuje wieloelementowy system zapewnienia jakości kształcenia, obejmujący projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów. Istotną rolę pełni w nim Rada Kierunku Studiów, która analizuje karty przedmiotów, opinie studentów, wyniki hospitacji, przebieg procesu dyplomowania, wyniki egzaminów i inne dane jakościowe. Działa to w powiązaniu z rozwiązaniami ogólnouczelnianymi oraz procedurami obowiązującymi w Politechnice Łódzkiej.

W uchwale zarzut wobec kryterium 10 został oparty głównie na przekonaniu, że należy silniej wykazać wpływ systemu jakości na bieżące korygowanie dokumentacji i programu. Nie wynika

z tego jednak, że taki wpływ nie istnieje. Przeciwnie, sama treść wcześniejszych wyjaśnień Uczelni pokazuje, że program i dokumentacja są przedmiotem cyklicznych analiz, a wnioski z tych analiz służą doskonaleniu procesu dydaktycznego. Jeżeli PKA uznała, że potrzeba bardziej formalnego albo bardziej jednoznacznego wykazania tego wpływu, to znowu dotyczy to postulatu lepszej dokumentacji funkcjonującego systemu, a nie jest dowodem na brak skutecznego systemu.

Z perspektywy przesłanek oceny programowej zasadnicze znaczenie powinno mieć to, czy system jakości pozwala identyfikować ryzyka, monitorować realizację efektów i uruchamiać działania korygujące. W przypadku kierunku biotechnologia te funkcje są realizowane. Nie ma zatem podstaw do wniosku, że kryterium 10 jest spełnione jedynie częściowo.

Stanowisko Prezydium PKA

Uczelnia nie zgadza się z treścią zarzutu. Niemniej jednak skuteczność systemu jakości (w tym Rady Kierunku) ocenia się na podstawie jakości nadzorowanego programu. Fakt, że system nie zidentyfikował i nie wyeliminował wskazanych uchybień merytorycznych i formalnych (dotyczących Kryterium 1 i 2, w tym m.in. braku progresji efektów między stopniami studiów, błędnej konstrukcji bloków), jest bezpośrednim dowodem na nieskuteczność mechanizmów kontrolnych.

Samo istnienie procedur monitorowania nie jest tożsame z ich efektywnością, jeżeli nie prowadzą one do bieżącej identyfikacji i usuwania wad w dokumentacji programu studiów.

W związku z powyższym, sformułowany uprzednio zarzut pozostaje w mocy.

2. Zapisy w kartach zajęć nie pozwalają na stworzenie systemu jednoznacznej weryfikacji osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się: zajęciowych, kierunkowych i umożliwiających uzyskanie efektów inżynierskich.

Stanowisko Uczelni

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy Uczelnia podniosła, jak następuje:

„Zalecenie dotyczące przeglądu i zmiany zapisów w kartach przedmiotów w celu stworzenia systemu jednoznacznej weryfikacji osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się: przedmiotowych, kierunkowych i umożliwiających uzyskanie efektów inżynierskich najlepiej pokazuje, że istota zastrzeżeń PKA ma charakter dokumentacyjny, nie zaś systemowy. Samo sformułowanie zalecenia nie dowodzi, że aktualnie brak jest weryfikacji efektów; wskazuje raczej, że komisja oczekuje bardziej czytelnego i bezpośredniego wykazania tej weryfikacji na poziomie dokumentacji przedmiotowej.

Na kierunku biotechnologia funkcjonują różnorodne mechanizmy weryfikacji efektów uczenia się, od ocen cząstkowych i końcowych w poszczególnych przedmiotach, przez projekty, laboratoria i prace etapowe, po rozwiązania sumatywne na poziomie całego programu, w tym egzamin kompetencyjny i moduły kompleksowo sprawdzające efekty kierunkowe. Również ZO PKA w raporcie pokontrolnym wskazał jako dobrą praktykę, że „Realizacja zajęć w ramach modułu sumatywnego umożliwia weryfikację i ocenę osiągniętych przez studentów efektów uczenia się, w tym kompetencji inżynierskich, na zakończenie szóstego semestru studiów. Pozwala to na identyfikację ewentualnych braków i skierowanie studentów na zajęcia umożliwiające ich uzupełnienie. Sposób realizacji modułu, oparty na kompleksowym projekcie procesu produkcyjnego wybranego wyrobu wraz z określeniem wymaganych analiz

laboratoryjnych oraz analizą zagrożeń bezpieczeństwa żywności, stanowi unikatowe rozwiązanie programowe. Zajęcia te bardzo dobrze przygotowują studentów do egzaminu kompetencyjnego, przeprowadzanego na ostatnim semestrze studiów, który jest szczególną formą potwierdzenia osiągnięcia kierunkowych efektów uczenia się. Wynik egzaminu kompetencyjnego stanowi część końcowej oceny ze studiów.” Wydaje się nam sprzecznym jednocześnie uznawać ww. elementy za istotny, dobrze działający komponent systemu, a zarazem wskazywać, że jednoznaczny mechanizm weryfikacji w praktyce nie funkcjonuje. W realiach tej sprawy być może bardziej trafnym byłoby stwierdzenie, że istniejący system może zostać lepiej udokumentowany na poziomie kart przedmiotów i mocniej powiązany prezentacyjnie z efektami kierunkowymi oraz efektami inżynierskimi. To jednak nie zmienia faktu, że weryfikacja osiągnięcia efektów odbywa się rzeczywiście, wielopoziomowo i przy użyciu narzędzi adekwatnych do charakteru kształcenia akademickiego. Również z tego względu obniżenie oceny kryterium 10 było nieuzasadnione”.

Stanowisko Prezydium PKA

Uczelnia podważa zasadność zarzutu i stwierdza, że obniżenie stopnia spełnienia kryterium 10 jest nieuzasadnione. Ponadto, stwierdza, że system weryfikacji funkcjonuje w praktyce, wskazując m.in. na moduł sumatywny, na zakończenie szóstego semestru studiów, pozytywnie oceniony przez zespół PKA. Niemniej jednak, wysoka jakość wybranych elementów programu nie zdejmuje z Uczelni obowiązku zapewnienia jednoznaczności i transparentności weryfikacji wszystkich efektów na poziomie każdego przedmiotu.

Brak precyzyjnego powiązania metod oceny z konkretnymi efektami zajęciowymi i inżynierskimi w kartach przedmiotów uniemożliwia obiektywne potwierdzenie, że każdy student osiągnął wszystkie efekty przypisane do kierunku. Dokumentacja przedmiotowa nie jest jedynie „prezentacją” systemu, lecz jego integralnym elementem, który gwarantuje mierzalność i sprawdzalność procesu kształcenia. Niespójności w tym zakresie nie mogą być traktowane jedynie jako uchybienie dokumentacyjne, gdyż rzutują na wiarygodność całego systemu weryfikacji.

Wobec powyższego, sformułowany uprzednio zarzut pozostaje w mocy.

Biorąc pod uwagę brak podstaw do podwyższenia oceny stopnia spełnienia kryteriów 1, 2, 10 oraz fakt, że Uczelnia nie podjęła skutecznych działań naprawczych niwelujących istotę zarzutów, Prezydium PKA stwierdza, iż nie zaistniały przesłanki do zmiany wydanej wcześniej oceny.

§ 2

Uchwałę Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej otrzymują:

1. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego,
2. Rektor Politechniki Łódzkiej.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Polskiej Komisji Akredytacyjnej